

Raadsmededeling

Van	Het college van burgemeester en wethouders
Aan	De gemeenteraad
Datum B&W vergadering	21 maart 2023
Zaaknummer	507740
Vertrouwelijkheid	Openbaar
Portefeuillehouder	Hugo Bellaart
Onderwerp	De consequenties van de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen

1. Kennisnemen van

De consequenties van de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen voor de Gemeenschappelijke Regelingen waar Gooise Meren deel van uitmaakt.

2. Inleiding

Op 1 juli 2022 is de nieuwe Wet gemeenschappelijk regelingen (hierna: Wgr) in werking getreden (zie:

<https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2022/07/01/1-juli-2022-wijziging-wet-gemeenschappelijke-regelingen>). De nieuwe wet heeft als doel het democratische gehalte van gemeenschappelijke regelingen te vergroten. Dit wordt vooral gedaan door de positie van gemeenteraden en provinciale staten (hierna: de raden) in deze samenwerkingsverbanden te versterken. De nieuwe Wgr beoogt met andere woorden raden meer grip te geven op deze vorm van samenwerking. De wet is daarmee in lijn met de in januari 2022 door uw raad vastgestelde nota Grip op samenwerking, waarin sturingsregimes voor de diverse verbonden partijen zijn beschreven. De gemeente Gooise Meren kent een vijftal verbonden partijen die onder de Wgr vallen: de Regio Gooi en Vechtstreek, de Veiligheidsregio, de Omgevingsdienst Flevoland, Gooi en Vechtstreek, de Werkvoorziening Tomin en de Gemeenschappelijke Regeling Gemeentearchief Gooise Meren en Huizen.

Een aantal elementen is direct van kracht met de inwerkingtreding van de nieuwe Wgr op 1 juli 2022. Daarnaast zijn er elementen die om een keuze vragen van de raden. De nieuwe Wgr biedt aan de verbonden partijen vanaf het moment van vaststelling twee jaar de tijd om deze elementen een plaats te geven in de gemeenschappelijke regeling. Voor 1 juli 2024 dienen gemeenschappelijke regeling aangepast te zijn aan de eisen uit de wet. Op dit moment bereiden de diverse gemeenschappelijke regelingen aangepaste regelingen voor die aan de deelnemende raden ter zienswijze worden voorgelegd.

Onder punt 3 hieronder bieden wij een overzicht van (1) de elementen van de wet die met het ingaan ervan de direct gelden en (2) de elementen die een keuze vragen en die uiterlijk 1 juli in nieuwe regelingen moeten zijn opgenomen. We leggen ook een relatie tussen de keuze die raden hebben en de sturingsregimes die in de nota verbonden partijen staan beschreven.

3. Kernboodschap

Verbonden Partijen zoals de Regio, de Veiligheidsregio, de Omgevingsdienst en de Tomingroep dragen zorg voor een substantieel deel van de voorzieningen voor inwoners. De nieuwe Wgr beoogt met name raden de instrumenten in handen te geven waardoor zij hun rol passend kunnen invullen. Verbonden partijen hebben daardoor meer directe verbinding met de lokale besturen.

De onderdelen uit de nieuwe Wgr, die van kracht zijn met het ingaan van de wet op 1 juli 2022 betreffen:

- Bij het aangaan of wijzigen van de gemeenschappelijke regeling (hierna GR) (een collegeregeling of burgemeester-regeling) kunnen raden een zienswijze indienen. Het bestuur van de verbonden partij wordt verplicht aan te geven hoe zij met de reactie omgaat. De raden moeten alsnog toestemming geven om de verbintenis aan te gaan. De toestemming kan onthouden worden als de regeling tegen de wet ingaat of niet in het algemeen belang is, maar ook als raden de reactie op de zienswijze onvoldoende achten.
- Raden hebben de mogelijkheid een regionale onderzoekscommissie in te stellen, die onderzoek doet naar de wijze van besturen van het samenwerkingsverband. De hiervoor geldende voorwaarden zijn: er moet sprake zijn van een concrete aanleiding en alle deelnemende raden moeten ermee instemmen.
- Lokale of regionale rekenkamers hebben de mogelijkheid informatie in te winnen en onderzoek te doen naar het gevoerde beleid van de verbonden partij. Deze mogelijkheid wordt in de nieuwe wet herbevestigd.
- De verbonden partij heeft een actieve informatieplicht naar de deelnemende raden.
- De termijnen in de P en C cyclus zijn aangepast.
- In de GR kan - op verzoek van raden - gekozen worden voor het instellen van een adviescommissie. Deze commissie bestaat uit raadsleden die door de raden worden voorgedragen. De commissie brengt advies uit aan het Algemeen Bestuur van de verbonden partij en kan ook raden ondersteunen en adviseren. Als raden een dergelijke commissie wensen, is het Algemeen Bestuur verplicht deze in te stellen.

Hieronder benoemen wij de onderdelen van de wet die (a) een perspectief van de deelnemers vragen en (b) vóór 1 juli 2024 in een nieuwe Gemeenschappelijke Regeling moeten zijn opgenomen:

- In de GR moet opgenomen worden of er specifieke besluiten van het bestuur zijn die vatbaar zijn voor een zienswijze en zo ja welke besluiten dat zijn.
- In de GR kan opgenomen worden dat inwoners bij bepaalde onderwerpen de mogelijkheid hebben om te participeren (inspraak).
- In de GR moet worden opgenomen op welke wijze het functioneren van de regeling wordt geëvalueerd.

In de komende tijd zullen de partijen waar de gemeente Gooise Meren een verbinding mee heeft uw Raad vragen om een zienswijze bij de aangepaste GR. Afhankelijk van de verbonden partij zal dit een meer of minder uitgebreid proces zijn.

Sturingsregimes

In de nota verbonden partijen is een onderscheid gemaakt in sturingsregimes. We onderscheiden reguliere, uitgebreide en intensieve sturing. Verbonden partijen waarbij het maatschappelijk en financieel belang groot is, vragen om meer sturing vanuit de gemeente; zowel op ambtelijk niveau, het niveau van het college, als ook op raadsniveau. De GR-en waarvoor het sturingsprofiel in de nota verbonden partijen als intensief is aangemerkt - vanwege het grote maatschappelijk en financieel belang - zijn: de Regio Gooi en Vechtstreek, de Veiligheidsregio en de Tomingroep. Voor deze partijen geldt dat het voor de hand ligt om voor de inzet van het nieuw instrumentarium voor raden te pleiten. Hiermee heeft de Raad immers meer grip op deze partijen. Hierbij moeten wel twee kanttekeningen geplaatst worden. In de eerste plaats betekent meer sturing vanuit de raad meer inspanning voor niet alleen de raad zelf, maar ook voor het college en de ambtelijk organisatie. In de tweede plaats betekent meer sturing niet perse dat de verbonden partij aan slagkracht wint. De inzet van meer sturingsinstrumenten, zoals het instellen van een adviescommissie of het breder inzetten van instrument 'zienswijze', heeft eerder als consequentie dat besluiten minder snel genomen worden. Het toevoegen van instrumenten impliceert eerder een langer en complexer proces.

4. Consequenties en vervolg

Op korte termijn zullen de diverse verbonden partijen met een gemeenschappelijk regeling hun aangepaste regeling aan u ter zienswijze voorleggen. Het college zal per GR een raadsvoorstel met een concept zienswijze voorbereiden, waarbij de nota verbonden partijen het kader zal vormen.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Gooise Meren,

M. Voorhorst
Gemeentesecretaris

drs. H.M.W. ter Heegde
Burgemeester